

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

5. Solutio Scotistarum refellitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

licet cognitio divina possit esse causa exemplaris existentiae creaturae, nullo modo poterit esse causa exemplaris possibilitatis eius.

⁹⁸ Item evidentiarius, ideo per te dependent creaturae possibiles à Deo in genere causae exemplaris, quia sunt imagines necessariae Dei, quo impossibile impossibile esset creaturae: ergo Verbum divinum quod est imago, ita necessario representans Patrem, ut impossibile Patre esset impossibile Verbum divinum, dependebit similiter necessario à Patre; unde Verbum divinum erit ens dependens, ac proinde participatum, & secundum, & non primum, & impatiatum, & sic non erit Deus, quod est aperte contra fidem: ergo ex eo praecise quod creaturae possibiles, ut imagines necessariae representent Deum, non potest dici illas dependere à Deo.

⁹⁹ Dices Verbum divinum representare Patrem per omnimodam identitatem in una, & eadem natura; creaturas vero per veram imitationem alicuius existentis perfectionis in Deo formaliter, vel eminenter, & per essentiam secundum rem, & actu distinctam ab essentia, & natura Dei.

¹⁰⁰ Contra primo, quia hinc solum sequitur creaturam non esse tam adequatam, & perfectam imaginem Patris, quam Verbum, non vero quod creatura dependeat à Deo; si Verbum non dependet ab ipso, quia ubi est eadem ratio formalis est idem effectus, vel quasi effectus formalis. Exemplo manifestatur, & supponamus per impossibile dari duplicem Deum actu existentem, & unum esse maxime similem alteri in omnibus perfectionibus, non aut unum produci, & dependere ab alio in genere causae efficientis; in hoc enim casu unus Deus non dependeret ab alio in genere causae exemplaris, neque unum imitaretur alterum; tum quia non esset maior ratio, quare potius unus quam alter dependeret ab alio, aut imitaretur alium; tum etiam, quia id, quod non est ab alio, sed à se non potest imitari aliud à quo non est, omnis enim imitatio unius respectu alterius fundatur in hoc quod unum accipiat esse ab altero; unde Petrus, qui non producit à Paulo non dicitur imitari in esse Paulum, licet dicatur imitari in esse Patrem proprium. Itaque in casu posito unus Deus non dependeret in genere causae exemplaris ab alio, ex eo quod uterque Deus aequaliter haberet esse à se, & non ab alio etiam si haberent maximam similitudinem inter se, & non haberent identitatem in una essentia, sicut Verbum divinum habet eandem essentiam, ac Pater; sed possibilitas creaturarum, licet habeat distinctionem secundum essentiam à Deo, ac proinde non habeat identitatem cum ipso in essentia, nihilominus in esse possibilitatis per te est tam à se sicut Deus, & non habet esse participatum à Deo, nec productum ab ipso etiam si sit maxime similis illi in perfectionibus: ergo neque imitatur Deum in esse neque dependet ab ipso in genere causae exemplaris.

SUBSECTIO V.

Solutio Scotistarum refellitur

¹⁰¹ Respondet Scotus, quod creaturae possibiles habent esse diminutum, sed productum à Deo efficienter per intellectum.

Sed contra, implicat quod Deus per intellectum producat illud esse diminutum eo modo, quo Scotus id asserit: ergo falsa est solutio. Probatur antecedens, quia vel illud esse intelligibile est aliquid distinctum ab ipsa intellectione divina, vel est ipsa divina intellectio, qua cognoscit creaturas possibiles: sed non primum, nec secundum: ergo non datur illud esse intelligibile eo modo quo Scotus posuit illud. Probatur minor quantum ad primam partem, si illud esse distinctum à Deo non solum esset diminutum, sed potius esset tota entitas rei: sed hoc negat Scotus: ergo illud non est aliquid distinctum à Deo, & à cognitione divina: probatur maior, intelligibile ut intelligibile, aut intelligibilitas rei est tota entitas rei connotans intellectum à quo intelligatur: sed producit intelligibilitas: ergo producit tota entitas rei; maior meo videri est evidens, & constat ex dictis supra, quia nihil aliud est res intelligibilis quam res capax ut intelligatur à Deo: sed tota res habet capacitatem ut intelligatur, & est capax talis intellectionis: ergo tota res est intelligibilis, ac proinde tota entitas est intelligibilitas. Probatur minor manifeste, tota entitas cognoscitur à Deo secundum omnem formalitatem, & rationem illius: sed res habet capacitatem ut intelligatur secundum omnem rationem, & formalitatem, qua cognoscitur à Deo, quia ab actu ad potentiam evidens est affirmativa consequentia; unde bene valet tota existentia creaturae produci à Deo secundum omnem formalitatem existentiae: ergo tota existentia secundum omnem formalitatem, quam habet est capax productionis, & habet capacitatem ut producat: sed per vos totum esse, quod datur in intelligitur à Deo, secundum omnem formalitatem quam habet: ergo tota res est intelligibilis, ac proinde tota res habet intelligibilitatem secundum omnem formalitatem ipsius.

Sed res fuit ab aeterno per vos secundum intelligibilitatem suam, & capacitatem, quam habet ut intelligatur: ergo fuit ab aeterno secundum totam suam entitatem, & secundum omnem formalitatem, & rationem existentiae intrinsecè in ipsa re; patet evidenter consequentia, res fuit ab aeterno secundum totam suam intelligibilitatem, & secundum totam capacitatem, quam habet ut intelligatur, hoc est secundum totum id, quod est intelligibile: sed tota capacitas quam habet res ut intelligatur, seu tota entitas ut intelligibilis est tota entitas ipsius rei: ergo res fuit ab aeterno, secundum totam suam entitatem. Consequentia patet evidenter à paritate rationis in argumentationibus similibus, quae possunt fieri, ut est haec evidens ratiocinatio contra Arianos, Verbum divinum secundum totam suam intelligibilitatem, & capacitatem quam habet ut intelligatur est Deus, & fuit ab aeterno: sed tota capacitas quam habet Verbum divinum ut intelligatur, & tota intelligibilitas illius est tota entitas Verbi divini: ergo tota entitas Verbi divini est Deus, & fuit ab aeterno, quod patet etiam in simili argumentatione, tota intelligibilitas Petri, & tota capacitas, quam habet ut intelligatur est nunc in hoc tempore: sed tota entitas Petri est tota capacitas quam habet ut intelligatur, & tota intelligibilitas illius: ergo nunc est tota entitas Petri; sed ab aeterno fuit tota intelligibilitas Petri, & tota capacitas quam habet, ut intelligatur: ergo ab aeterno fuit tota entitas Petri,

Quæst. II. Quid sit possibile, an positivum? 557

tri, & etiam tota illius existentia quia etiam existentia Petri est intelligibilis, & non repugnat existere: ergo ab æterno fuit Petrus non solum secundum esse diminutum: sed etiam secundum totum suum esse essentiale, & existientiale quod est hæreticum.

104 Deinde probatur eadem minor, quantum ad secundam partem, quia ipse actus intellectus Dei nullo modo potest dici absolute creatura, nec creatura potest dici absolute ipse actus intellectus Dei: ergo si ab æterno fuit solum ipse actus intellectus Dei non potest dici, quod ab æterno fuit creatura. Antecedens est manifestum in nostra fide ad quod suppono, quod in Conc. Constam. *scilicet* 11, faciunt tam natæ duæ propositiones Vvicleph, & Ioannis Hoz discipuli eius, propositiones autem erant huiusmodi; omnis creatura est Deus, lapis est Deus; sensus autem hæreticorum ut optime explicat P. Gabriel Vazquez *loco citato* non erat quod lapis esset formaliter Deus, aut quod omnis creatura haberet esse formale Dei, quia hoc modo nullus vnquam deliravit, etiam hæreticorum antiquorum, qui ponebant multitudinem Deorum; nullus enim dixit omnem creaturam vere, & proprie esse Deum: sensus ergo hæreticorum est, quod lapis est Deus in esse intelligibilis; sicut res cognita dicitur cognitio in esse intelligibilis; sed ideo damnat Conc. ut hæreticam illam propositionem, lapis est Deus, quia ponit absolute, quia necessario debebat addi secundum esse intelligibile, & idæale, hoc est quod intellectio, & idæa divina per quam cognoscitur à Deo lapis est ipse Deus.

105 Tunc sic: ergo si ab æterno fuit creatura solum secundum esse intelligibile, hoc est, quod fuit intellectio divina non potest dici absolute, quod ab æterno fuerit creatura nisi addendo additum illud; id est secundum intellectiorem divinam, hoc est intellectio divina cognoscens creaturam; unde sequitur quod si Scotus intelligit, quando dicit quod creatura fuit ab æterno intelligibiliter, hoc est quod solum fuerit actus intellectus divini loquuntur male, & improprie, quia actus intelligendi Deo nec producit efficienter à Deo; nec est diminutum esse creaturatum: sed potius est esse perfectissimum Dei: ergo illud positivum ab Scoto positum est impossibile.

106 Confirmatur, quia vel ab æterno fuit esse cognitum, & intellectum solum actu, secundum formam vel quædam formam per quam extrinsece res, quæ ab æterno non est actu denominatur cognita, & intellecta; vel etiam fuit ipsa res intrinsece secundum suam entitatem, quæ extrinsece denominatur à cognitione: sed nec primum, nec secundum potest dici: ergo, &c. non primum, quia illa est cognitio Dei, quæ nullo modo est res, secundum esse diminutum: nec secundum, quia daretur res secundum suum esse perfectum, quia res secundum totum suum esse perfectum cognoscitur à Deo, & est cognoscibile, & intelligibile ab ipso; nihil enim est si ve perfectum, si ve imperfectum in creatura, quod lateat vel possit latere divinam cognitionem, quia est infinita, & omniscognitio: ergo nullo modo datur res ab æterno secundum esse positivum actuale: ergo solum datur negatio quæ possibilis dicitur.

107 Vergetur, quia vel intellectus divinus vere pro-

R. P. Ildeph. de Peñañiel, Theol. Schol. Tom. I.

ducit illud esse diminutum, vel non producit: sed solum cognoscit id, quod se est cognoscibile à Deo, quatenus ens positivum: si primum, vel produxit illud vere necessario, vel libere; si libere: ergo potuit Deus non producere, si vellent aut voluissent, ac proinde nihil esset possibile si voluisset Deus. Contra quod insurgunt omnia argumenta supra posita, quibus late demonstravimus possibile non dependere à Deo in esse possibilitatis; sed esse à se necessario, quod etiam postea probabitur; si autem necessario produxit Deus illud esse possibile ab æterno, sequitur duplex inconveniens supra positum contra nostram fidem; primum quod aliquid vere fecerit Deus ab æterno, & quod non fecerit omne quod fecit in tempore secundum illud, *In principio creavit Deus calum, & terram*. Secundum inconveniens est, quod Deus producat creaturam extra se necessario, & non libere, quod est aperte contra Paulum dicentem Deum facere omnia secundum consilium voluntatis suæ; unde, non solum productiones divine essent necessariae: sed etiam productiones creaturarum, quod est hæreticum. Deinde quia iam illa productio faceret creaturam existentem, quia omnis productio est positio rei extra causas: sed illa productio creaturæ esset vera productio; ergo poneret rem extra causas: ergo poneretur existens ex vi illius; unde non produceretur creatura ab intellectu divino, solum secundum esse diminutum: sed etiam secundum esse perfectum existientiale ipsius.

Declaratur amplius, quia per vos creatura producit secundum quod intelligibilis est: sed non solum est intelligibilis secundum possibilitatem: sed etiam secundum existentiam, & actualitatem, quia Deus non solum intelligit possibilitatem: sed etiam existentiam, & quicquid intelligitur à Deo est intelligibile ab ipso, ab actu enim ad potentiam recta est consequentia affirmativa, ut sæpe dixi: ergo non solum producit creatura ab æterno à Deo secundum esse diminutum: sed etiam secundum esse perfectum, & existientiale ipsius; unde sequitur manifeste, vel nihil producere Deum in tempore, vel si producit non producere de novo: sed solum reproducere aut conservare in tempore, quæ ab æterno producta sunt secundum possibilitatem, & existentiam, quia in creatura præter possibilitatem, & existentiam, nihil est quod possit produci, quæ omnia sunt absurda hæretica: ergo nullo modo dicendum est Deum ab æterno producere per intellectum vere, & realiter creaturam secundum intelligibilitatem, quam Scotus vocat perperam esse diminutum creaturæ.

Confirmatur, quia in sententia Scoti passio-
nes entis licet distinguantur ex natura rei ab ente, nihilominus non distinguuntur realiter ab illo: sed potius habent identitatem realem cum illo, ac proinde sunt inseparabiles ab ente à parte rei; unde nullo modo potest dari intelligibilitas entis sine ente, nec potest fieri, aut potest produci intelligibilitas sine ente, v. g. quia animal solum distinguitur ex natura rei à differentiis, & ex alio capite non distinguitur realiter ab illis: sed potius identificatur cum illis ab eo à quo producuntur differentiæ, producit etiam realiter animal; unde, quia Pater meus produxit me in esse rationalis, produxit me in esse animalis: sed intelligibilitas omnis, quæ datur in
M m m creatura,

creatura, producitur per intellectum divinum: ergo producitur per intellectum divinum id quod est idem cum ipsa intelligibilitate realiter: sed tota entitas creaturæ est idem realiter cum intelligibilitate, quia tota entitas est intelligibilis, & habet pro passione, & attributo intelligibilitatem, & identificatur cum illa realiter, licet ex natura rei distinguatur: ergo producitur per intellectum divinum tota entitas creaturæ: ergo non producitur secundum esse diminutum, sed potius secundum esse perfectum; quapropter si non producitur secundum esse perfectum, nullo modo produceretur secundum esse intelligibile.

109 Si autem intellectus divinus non producat vere creaturam secundum esse intelligibile, sed solum ex eo quod cognoscat illam, quæ in se est, & ex se denominet illam intelligibilem, aut intellectum perperam loquitur Scotus, quia denominare extrinsece per actum intrinsecum immanens nullo modo est producere, nec secundum esse diminutum, nec secundum esse perfectum, alias visio mea quæ denominat parietem visum, & dexteritas mea, quæ denominat extrinsece arborem dexteram, producerent parietem, & arborem secundum esse diminutum, quod est absurdum in Philosophia manifestum. Præterea creatura potest amare Deum, & de facto amat, & intelligit, ac proinde Deus à creatura denominatur amatus, & intellectus formaliter extrinsece: ergo ex vestris principiis sequitur Deum produci ab intellectu, & voluntate creata secundum esse diminutum intellecti, & amati, aut intelligibilis, & amabilis ab ipsa: sed hoc est periculosissimum in fide, quia Deus nullo modo producitur à creatura: ergo absurda est hæc sententia ex qua hoc absurdum sequitur: ergo ex eo solum quod Deus denominet extrinsece per suam cognitionem, non potest dici creaturam produci à Deo per intellectum secundum esse diminutum intelligibilitatis.

110 Deinde supponamus produci in esse intelligibile à Deo, nihilominus Scotus non respondet ad rem, quia in hac quæstione non inquirimus, quid sit intelligibilitas creaturarum, nec interrogamus an talis intelligibilitas sit à se, vel à Deo, sed potius interrogamus hic de possibilitate ad quam consequitur intelligibilitas creaturæ producta à Deo, & quæ denominatur intelligibilis, & supra quam cadit talis denominatio an sit positiva vel negativa: si est negatio, est nostra sententia: si est positivum, & à se, quia est improducta à Deo in esse possibilitatis, licet sit producta in esse intelligibilis: redeunt omnia nostra argumenta supra facta contra Albertinum, & Basilium Ponze, quibus manifeste demonstramus esse Deum illam possibilitatem, si autem dicat Scotus talem possibilitatem in se possibilitatis non esse à se, sed à Deo productam, insurgunt omnia argumenta, quibus probamus possibilitatem esse à se, & necessario, quia possibile, & impossibile habent contrarietatem metaphysicam: sed impossibile est à se, & non à Deo: ergo possibile est à se, & non à Deo, quia contrariorum eadem est disciplina, & ratio: unde sicut hircoservus ex se est impossibilis & repugnat, ita etiam Angelus ex se est possibilis, & non repugnat. Præterea, quia hæc opinio aperte impugnatur ab Albertino loco citato, retorquendo contra Scotum argumentum quod ipse facit contra nos, inquirendo ab Scoto

cur chymaræ repugnet produci à Deo intelligibiliter, & non repugnet lapidi, sicut ipse argumentatur: quidquid autem ipse responderit huic argumento, respondebimus, & suo: ergo falsa est, & commentaria sententia Scoti de esse diminuto producta à Deo in esse intelligibilis.

Contra secundo argumentor labefactando sententiam Scoti, quia ideo Deus est ens simpliciter, & non diminutum esse, & ideo est perfectissimum, quia est ens positivum à se, & independens: ac proinde ut supra probavi infinitum, & illimitatum in omni perfectione, hoc enim est esse simpliciter ens sine aliqua diminutione in ea ratione entis: sed possibile quatenus distinguitur ab existentia est ens positivum à se independens in esse possibilis: ergo est illimitatum in omni ratione essendi, ac infinitum in omni perfectione entis, ac proinde ens simpliciter, & absolute, quod enim ens potest perfectius inveniri enti possibile, quod omnibus illis perfectionibus gaudet, & si hoc possibile ens ratione harum omnium perfectionum non meretur tali nomine insigniri entis, nimirum simpliciter, quod aliud ens invenietur, quod possit ens simpliciter appellari: certe nullum.

Contra tertio, & confirmo iam dictum, quia, quod adversarij asserunt fictitum est quomodo-
cunque à se ponatur, ponitur actuale positivum in quo distinguitur à negatione à se, quæ ex eo quod nihil positivi habeat, nullam perfectionem habet in se, & sic non est Deus, Deus enim habet in se omnem perfectionem ex eo quod semel admittit entitatem positivam habere à se, quæ est perfectionem habere à se, & non ab alio: unde necessario debet habere omnem perfectionem, quia ut iam supra dixi non est à quo possit limitari in hac potius quam in illa perfectione, & ideo erit illimitatum in omni perfectione, seu habebit omnem perfectionem sine limite, quod est divinitate constitui: unde si possibile semel admittit habere positivam perfectionem, necessario debet admitti etiam cum omni perfectione: unde illimitatum in perfectione, atque adeo infinitum in illa, ac proinde erit Deus, quia cum illam perfectionem positivam rationis non habeat dependenter ab alio, sed à se, non habebit solam illam perfectionem, sed omnem, quia non est à quo possit limitari in sola illa, nec à se nec ab alio, ut supra probavi: ex quo sequitur etiam ut habet existentiam simpliciter, ac omnimodo perfectam, ac per consequens ponitur ea ratione, qua satis est ut ex illa oriantur cætera omnia, quæ reddunt Deum ens simpliciter: ex eo enim colligimus Deum esse tale ens, quod semel admittimus esse essenziale actuale positivum: ergo id similiter debemus colligere in essentia creaturæ possibilis, si semel admittimus esse à se positivam entitatem, quæ enim maior excogitari potest perfectio: ad constituendum ens simpliciter, & non diminutum esse quam independentia in esse positivo, ratione cuius Deus omnium maximum ac perfectissimum ens maxime distinguitur à diminuto esse, & constituitur in esse simpliciter: quare pugnantia loquuntur adversarij, nam concedendo independentiam in entitate positiva, concedunt simpliciter esse creaturæ possibili, quod postea verbis negant asserendo esse diminutum ens etiam si sit ens positivum à se independens, ac si ego dicerem, Petrus est animal rationale: sed non est simpliciter homo, in qua contradictione sine dubio

Quaest II. sit possibile, an positivum? 459

dubio ludibrium sapientibus deberem quod sine dubio debent adversarij.

Denique si possibile est, quale ab adversarijs putatur essentia distinguitur à parte rei ab existentia, non ut non ens seu negatio ab ente; sed ut positivum reale à positivo reali, quod falsum esse probabitur à nobis *dispr. sequenti* nam essentia ab aeterno est non ut adversarij asserunt, cum res possibilis sit ab aeterno, & sit essentia rei, quod enim possibile est quod potest existere, quod autem potest existere est essentia rei, nam homo est, qui potest existere nimirum animal rationale, quod est essentia hominis: sed ut possibilis est res actualis est distincta à Deo, & extra illius intellectum, & non existit actu; sed potius est separata per totam aeternitatem realiter ab exercitio existentiae, quod in tempore erit de novo, ex eo quod non fuerit ab aeterno realiter: ergo realiter distinguitur à tali exercitio existentiae, ex illo evidentissimo axioma metaphysico, ea quae separantur realiter simpliciter, distinguuntur simpliciter realiter, & non ut nihil, cum sit res praedicta, & distinguitur ab existenti exercitio, non ut à nihilo, sed ut ab aliquo, idque ante operationem intellectus, cum rem esse possibilem non dependeat ab illo, sicut nec exercitium existentiae: ergo distinguitur sicut positivum reale à positivo reali.

Dices primo argumentum hoc fieri posse etiam in nostra sententia, quia tantum ratione distinguimus existentiam ab essentia, si possibilitatem in negatione constituerimus; nam etiam negatio distinguitur à positivo reali à parte rei, ut non ens ab ente: ergo si essentia possibilis negatio est, existentia autem positivum quid à parte rei, distingueretur essentia possibilis ab existentia, ut non ens ab ente realiter: ergo iam non sola ratione distinguuntur, sed realiter.

Contra, quia cum dicitur non distingui essentiam ab existentia à parte rei solum debet intelligi hoc de essentia actuali, non de possibili, & si de possibili etiam intelligatur sensus erit non distingui essentiam possibilem ab existentia actuali, ut positivum à positivo: quo etiam sensu intelligitur non distingui essentiam, cum actu est ab existentia actuali, non vero sensus est de distinctione à parte rei ut negativi à positivo, de quo ut ad essentiam applicatur, solent aliqui dicere adhuc in hoc sensu non distingui à parte rei, ita ut negativum, quod dicitur essentia, cum coniungitur existentiae, non distinguatur à parte rei ab ista, sicut distinguitur à parte rei privatio à subiecto in quo est, quia dicunt negativum hoc transcendere ipsam existentiam, & per transcendentiam impediri distinctionem à parte rei, quod addunt dici non posse de essentia, si ponatur res omnino positiva à Deo distincta, & ab aeterno; nam cum non sit praedicatum superius ad existentiam, nec proprietates illius, nulla ratione potest illam transcendere, cum ei coniungitur maxime cum existentia sit modus, vel quasi modus essentiae admissio positive distingui haec duo inter se, vel positivo uno ab aeterno altero, quod adveniat in tempore cum existentia in actu esse non possit absque essentia, essentia vero actu esse dicitur ab aeterno ab eo distincta positive, quod autem transcendere negatio possit existentiam à parte rei, aiant facile posse concipi, ex eo quod illa sit non repugnans, quae inclusa videtur in ipsa existentia, v.g. hominis cum datur, quia in quocumque illius concipitur.

R.P. Ideph. de Peñafiel. Theol. Schol. Tom. I.

ceptu à parte rei concipiatur, est verum dicere non repugnare hominis existentiam, eo quod ipsam essentiam, & possibilitatem involvat; probabilis est haec responsio, sed illa non indigemus, cum quaestio solum sit de distinctione inter essentiam positivam actualem, & actu exercitium existentiam.

Dices secundo id solum probare distingui hoc modo res possibiles dum comparantur, ut sunt in statu possibilitatis ad existentiae exercitium cum actu, hoc est, non vero si comparatur res possibilis cum tantum est in statu possibilitatis ad exercitium praedictum antequam actu sit, vel cum iam coniungitur cum ipso exercitio in actu posito, nam si priori modo comparatur cum illo distingueretur ut non esse ab esse, cum antequam existat essentia non sit, & exercitium quando sumitur ut in actu est iam sit, si autem comparatur ad hoc, cum nondum est actu comparabitur ad illud ut ad quaecumque rem aliam possibilem, & ab eo distinguitur eodem modo, ac si compares Petrum possibilem cum sua possibile albedine, & hanc ab alio distinguas; nam ipsum existentiae exercitium antequam actu sit possibile, etiam est ac si comparatur ad praedictum exercitium in actu redactum cum actu coniungitur, & ex vi illius existens ponitur; iam identificatur cum illo, & tamen superest distinctio rationis secundum quam mente nostra essentiam ab existentia distinguimus, ut duo positiva realia absque vlla distinctione à parte rei.

Contra, nam eadem essentia, quae possibilis est, ponitur existens per existentiam: ergo si antequam ponatur existens, res est actu, & extra intellectum divinum positive vna, vera, & bona, & nihil horum amittit cum ponitur existens, plane ab existentia positive distinguitur à parte rei ante operationem intellectus, alias vel convertitur in existentiam, & desinit esse essentia, quae in statu possibilitatis ab aeterno erat, vel existentia in illam mutatur, quo fiet ut non existentia hominis, v.g. sed essentia tantum hominis sit, quod est omnino ridiculum, & immediate oppositum intento ipsorum; nam quicquid mutatur in aliud desinit esse ad productionem alterius, in quod mutatur, v.g. substantia panis, & vini desinit esse, & destruitur quando advenit, & reproduciatur Corpus Christi, & sanguis eius media consecratione, eo quod substantia panis, & vini mutatur, & convertitur in substantiam Corporis, & Sanguinis Christi, ratione cuius existente corpore Christi iam non est substantia panis, ac proinde evidenter colligimus distingui realiter inter se, & nullo modo identificari: sed per vos essentia convertitur in existentia, vel è contra existentia mutatur in essentiam: ergo adveniente vna desinit esse alia, & non dantur à parte rei simul: ergo tantum abest, quod ex tali mutatione colligatur identitas, quin potius evidenter colligitur distingui realiter inter se.

Deinde, quia summum absurdum est asserere ea, quae semel distinguuntur maxime ut negativum, & positivum, postea posse identificari inter se: sed possibilitas distinguitur à parte rei ab existentia, siquidem ab aeterno fuit separata ab ipsa existentia, & est negatio realis ut ipsi adversarij in sua solutione supponunt, & existentia est quid positivum à parte rei: ergo impossibile est quod possibilitas identificetur adveniente existentia cum ipsa. Maior est primum, & evidentissimum

M m m 2 princi

principium, quia ea quæ semel distinguuntur, dicunt inter se negationem ex vi suarum entitatum immediate fundatam in illis sine aliquo medio superaddito fundamento: sed non potest tolli tatis negatio, & separari ab ipsis entitatibus, in quibus immediate fundatur, manentibus illis, sicut non potest tolli negatio Dei, quæ est in creatura, & per quam distinguitur à Deo, quia convenit creaturæ immediate ex vi essentia, & entitatis illius, alias esset creatura, & non esset simul, & posset identificari cum Deo, sed existente tali negatione in entitatibus rerum inter se distinctarum nullo modo, nec per potentiam Dei absolutam possunt identificari, quia illa est negatio identitatis, & negatio non potest esse simul cum forma, cuius est negatio: ergo possibilitas similiter nullo modo poterit identificari cum existentia, etiam si coniungantur inter se, quia possibilitas non solum dicit negationem distinctam à se identitatis cum existentia, sed potius est ipsa negatio essendi idem cum existentia, sicut tenebræ non solum sunt negatio lucis, sed etiam sunt negatio identitatis cum aëre, ratione cuius licet variantur aëri, nullo modo possunt etiam divinitus identificari cum ipso,

119 Vergetur, quia maior convenientia datur inter duas partes quantitatis, quia sunt accidentia homogenea eiusdem speciei, & nihilominus quia semel supponuntur distinctæ à parte rei, nunquam possunt identificari realiter adhuc divinitus, item magis conveniunt inter se anima rationalis, & materia prima, quia ambæ sunt substantiæ, entitates positivæ, & partes essentielles ordinatæ ad componendum unum totum quæ possibilitas, quæ est negatio, & existentia quæ est entitas positiva, sed licet detur illa maior convenientia, proportio, & similitudo, ex eo solum, quod distinguuntur inter se realiter, non possunt adhuc divinitus identificari inter se; ita ut anima aliquando sit materia prima, & materia prima simul remanendo in esse materiæ sit anima rationalis: ergo à fortiori nullo modo poterunt possibilitas, & existentia identificari inter se, quia datur in eis eadem ratio formalis propter quam materia, & forma non identificantur, distinctio videlicet à parte rei, ratione cuius debet dari in ipsis idem effectus, vel quasi effectus formalis, non identificandi, & præterea datur inter illas maxima inconvenientia positivi, & negativi, quæ nullo modo datur inter duas partes quantitatis, & inter materiam, & formam.

120 A contrario sensu evidenter confirmatur, quia una, & eadem entitas Angeli non potest distinguui, dividi, aut separari in duas Angeli entitates realiter, sicut una, & eadem anima rationalis non potest distinguui, aut dividi realiter in duas animas, aut duas partes animæ, & tota ratio est, quia, quæ semel habent identitatem in se, quæ est opposita distinctioni, nunquam possunt distinguui inter se, & amittere identitatem, & ratio à priori est, quia identitas non fundatur in principiis naturalibus, & physicis, quæ subijciuntur omnipotentia Dei potentis dispensare in illis, sed potius fundatur in principiis metaphysicis, quodlibet est, vel non est, impossibile est simul esse, & non esse, quæ quia essentialia sunt, & æternæ veritatis, sunt omnino necessaria, & immutabilia à Deo, & quia sequuntur immediate ad ens ut sic, quod est superius respectu Dei, non subijciuntur omnipotentia ipsius: ergo similiter,

quæ semel habent distinctionem realem, nunquam poterunt identificari inter se; tum quia oppositorum eadem est disciplina, & ratio; tum etiam, quia distinctio fundatur in principiis metaphysicis, & non in naturalibus sicut identitas; tum denique, quia si Deus posset facere ea, quæ sunt distincta eadem, tollendo negationem, & distinctionem ab illis, posset sine dubio postea non conservare identitatem, sed destruere illam per suspensionem concursus, quia Deus ad extra sicut libere producit, ita libere conservat ac proinde destructa identitate à Deo posset iterum Deus reducere rationes illas ad distinctionem illam pristinam, quam habebant antequam identificaret illas; unde ea quæ semel eadem supponuntur posset Deus distinguere in duo, quæ sunt maxima absurda: ergo dicendum est absolute, sicut non possunt distinguui realiter adhuc divinitus ea quæ semel identificantur, ita similiter nullo modo posset adhuc divinitus identificari realiter, ea quæ semel distinguuntur realiter; sed possibilitas distinguuntur à parte rei ab existentia per totam æternitatem, cum ab æterno fuerit separata realiter ab existentia: ergo adveniente existentia non potest identificari realiter cum illa, etiam si possibilitas intime penetraret, & transcendat totam existentiam, Deus enim magis penetrat, & transcendit quamcumque creaturam, quia magis intrinsece, & intime est in illa per essentiam, presentiam, & potentiam, quam possibilitas penetrat existentiam. Item Pater æternus ratione sacratissime circumcessionis intime est in filio, & filius in Patre, & utraque persona in Spiritu sancto, & nihilominus nec Deus identificatur cum creatura, nec personæ divinæ inter se, secundum illud Athanasij in *Symbolo*, neque confundentes personas, neque substantiam separantes, alia enim est persona Patris, alia filij alia Spiritus Sancti, neque ideo negabat Athanasius circumcessionem illarum cum apertis, ac disertis verbis asserat sapientia Patris se esse in Patre illis. Verbis: Ego in Patre, & Pater in me est: ergo similiter licet possibilitas intime penetraret seu transcendat existentiam, nihilominus non identificabitur cum illa, sicut anima rationalis intime penetrat materiam primam, & non identificatur illa.

Si autem interrogemus ab adversariis quid intelligant per illud esse diminutum, respondent esse quidditativum absolutum intrinsecum in creatura ante existentiam, non quidem extra intellectum divinum à parte rei, sed potius intra ipsum, quatenus intellectus divinus cognoscens essentiam divinam, ut exemplar creaturatum, producit illas in esse quidditativo absoluto intelligibili, in quo fundatur ratio producibilitatis ad extra secundum existentiam, esse autem actualis existentia esse ens simpliciter, quare positive debere à parte rei distinguui inter se possibilitatem, & existentiam.

Contra, quia per vos eiusmodi esse ponitur intra divinum intellectum: ergo vel intra illum est ab eo distinctum realiter, vel non est distinctum: sed potius est re idem cum illo; si est idem iam re ipsa, & ante operationem mentis nostræ possibile formaliter, & realiter nihil aliud est quam ipse intellectus divinus, & per consequens est ipse Deus, quod quam sit falsum patet ex eo manifeste, quia intellectus divinus non est obiectum divinæ omnipotentia, quia productio dictum divinæ omnipotentia ad intellectum divinum, ad extra non terminatur ad intellectum divinum,

Quaest. II. Quid sit possibile, an positivum? 461

vinum, & nihilominus terminatur ad possibile, tanquam ad proprium obiectum motivum, & terminativum: ergo possibile ut possibile, non est Deus, neque intellectus divinus, quod amplius patet ex dicendis infra. Deinde quia possibile ut possibile est creatura, quae potest produci à Deo, & possibilitas illius coniuncta cum existentia; quando actu datur illa constituit intrinsece creaturam in esse non repugnantis existere; sed intellectus divinus non est creatura producibilis à Deo; neque coniunctus cum existentia creata constituit creaturam intrinsece in esse non repugnantis, alias Deus esset de essentia intrinseca creaturae quod est falsum: ergo intellectus divinus non est idem quod possibile, aut possibilitas creaturarum. Tandem, quia si intellectus divinus est possibilitas creaturarum: ergo tota ratio quare Angelus est possibilis est intellectus divinus: ergo creatura de se non est possibilis; sed potius est possibilis ab intellectu divino. Nunc interrogo, cur intellectus divinus, qui de se infinitus est non constituit omne, quod non est possibile in esse possibile, ac proinde cur chymaram non redderet possibilem; siquidem non maior ratio datur ex parte intellectus divini ad constituendum hoc potius quam illud in esse possibile; hoc enim non potest dici fieri ex parte intellectus ratione suae infinitae perfectionis.

¹²³ Dices non deficere ex parte illius, sed deficere ex parte ipsius chymarae, ex eo quod ex se sit repugnans existere, ac proinde ex se sit impossibile. Contra: ergo impossibile ut impossibile de se est tale sine dependentia à Deo: sed possibile est oppositum, & contrarium impossibile, & contrarium eadem est disciplina, & ratio: ergo possibile etiam quatenus possibile est de se non repugnans existere, & à se habet possibilitatem suam, sine eo quod in sua possibilitate dependeat à Deo, quod amplius postea probabitur; ergo ab intellectu divino non est possibilis creatura, neque possibilitas creaturae est intellectus divinus: sed potius de se, & à se est possibilitas, quia de se, & à se est non repugnans existere creaturam, ut patet ex definitione omnipotentiae, omnipotentia enim est infinita virtus Dei ad producendum, quicquid ex se non repugnat existere; Vnde omnia, quae de se non repugnant potest facere: ergo iam possibile ut possibile de se, & non ab alio est non repugnans, ac proinde de se, & non ab alio est possibile: sed intellectus divinus est aliud à creatura: ergo creatura non est possibilis ab intellectu divino.

¹²⁴ Deinde, quia nulla potentia potest constituere suum obiectum in esse possibile, etiam si constituit in esse actuali, quia tale obiectum, aut est prius potentia, aut est simul cum ipsa potentia; siquidem saltem extrinsece intrat definitionem potentiae: sed quod constituitur ab alio, neque est prius illo neque simul eum ipso; sed potius posterius ipso constitutivo: ergo intellectus divinus non constituit suum obiectum: sed obiectum intellectus divini est intelligibile: ergo intellectus divinus non constituit intelligibile in esse intelligibile.

¹²⁵ Vergetur, non est minus infinita in esse omnipotentiae, & voluntas in esse voluntatis, quam intellectus divinus in esse talis: sed voluntas, & omnipotentia non constituunt sua obiecta in esse possibilem; vnde omnipotentia dicitur esse, quae potest facere quicquid ex se, & à se non re-

pugnat: sed quod ex se non repugnat ex se est possibile, & possibile est obiectum omnipotentiae; ergo obiectum omnipotentiae ex se est tale, & non ab omnipotentia. Item voluntas non potest amare peccatum, quia de se est odibile, & non amabile; Vnde si de se non repugnaret amari, posset amari à Deo, quare si interrogemus, cur voluntas divina cum sit infinita, amet potius amorem Dei, quam odium Dei, & quare non extendatur per odium ad amorem odiendo actum charitatis, quem creatura elicit? Respondetur, quia actus charitatis est de se amabilis, & repugnat à se odio haberi, quia est bonum supernaturale: sed amabile ut amabile, & odibile ut tale est obiectum voluntatis: ergo obiectum voluntatis non est à voluntate, sed à se ipso; vnde neque voluntas neque omnipotentia constituunt sua obiecta in esse possibilem: ergo à paritate rationis propter eandem causam non poterit intellectus constituere suum obiectum possibile; sed tale obiectum est intelligibile ut intelligibile: ergo intellectus non constituit intelligibile in esse intelligibile, & ideo intelligibile ut intelligibile non dicit relationem ad intellectum: licet contra intellectus saltem per rationem, & in sententia multorum ex Adversariis etiam realiter dicat relationem ad intelligibile, quia relatio potentiae ad obiectum quae est in tertio genere relationis, & dicitur mensurabilis ad mensuram, est non mutua: atqui si intelligibile constitueretur ab intellectu, diceret relationem ad illum, quia omne constitutum dicit relationem ad suum constitutum, quare licet intelligibile non dicat relationem ad intellectum, nihilominus obiectum ut actu cognitum, & intellectum dicit relationem ad intellectionem, & cognitionem à qua constituitur in esse cogniti: ergo si intelligibile non dicit relationem ad intellectum, intelligibile non constituitur ab intellectu in esse intelligibile.

Sed demus constitui: ergo solum constituit in intellectu intelligibilitatem, & non ens possibile, quatenus ens possibile est, quia tale potius est obiectum omnipotentiae, quam intellectus: sed intelligibilitas est posterior ipso ente possibili, quia est attributum illius, essentia enim prior est attributis, & passionibus; ergo intellectus licet constituat ipsum attributum, non constituit essentiam entis possibili: ergo possibile ut possibile, & ut distinguitur ab intelligibili non est ab alio, sed à se, & ex alio capite est positivum: ergo est positivum independens, & à se: ergo Deus, quod falsum est: ergo falsa tua sententia.

Vergetur, quia nulla potentia potest tendere extra suum obiectum adaequatum, & ideo intellectus divinus non potest versari circa amabile ut amabile, constituendo illud in esse amabilis, quia amabile ut amabile est obiectum voluntatis, quae est alia potentia, saltem per rationem ab intellectu: sed possibile ut possibile est obiectum omnipotentiae, quae est potentia saltem per rationem distincta ab intellectu: ergo possibile ut possibile non potest constitui ab intellectu, ne versetur extra obiectum adaequatum, licet intelligibile ut intelligibile constituitur ab intellectu: atqui ex alio capite probatum est ex definitione ipsius omnipotentiae, siue sit intellectus divinus illa siue non possibile quod est obiectum illius, non constitui ab ipsa omnipotentia: ergo possi-

M m m 3 bil :

bile ut possibile non est ab alio, sed à se, (sed non est negatio à se, quia si talis esset, esset quid imperfectissimum à se, ac proinde non potest esse Deus, quia Deus est à se positivum ens perfectum, &c. unde si Deus licet esset à se non esset positivum ens nullo modo esset Deus, sicut vacuum quod est supra celum, licet sit à se, quia est negatio, & non positivum non potest dici quod sit Deus) & est positivum possibile: ergo Deus, quod est falsissimum.

128 Si autem illud possibile est quid realiter distinctum ab ipso intellectu divino, interrogo an sit creatura an Deus? si Deus: ergo duplex Deus realiter distinctus datur à parte rei, quorum unus sit intra intellectum alterius, quod est contra fidem catholicam dicentem: *Credo in unum Deum*, & præterea redeunt omnia argumenta, quibus demonstratur possibilitatem creaturarum non esse Deum, sive sit distinctus, sive idem, sive creatura: ergo producta à Deo per intellectum ab æterno, quod est falsum, quia omne creatum, quod fecit Deus fecit in tempore, in principio enim creavit Deus celum, & terram. Præterea quia si est creatura producta per intellectum divinum: ergo per actionem transcendentem à Deo ad creaturam producta est talis creatura: ergo talis creatura est extra causam, quia productio extrahit rem extra illam: ergo est extra Deum talis creatura, ac proinde extra divinum intellectum: ergo non est intra illum, imò si est intra Deum, & in ipso Deo non potest esse creatura, quia ut definitum est ab Eugenio in Concilio. Remensis contra Gilbertum Porretanum, omne quod in Deo est Deus est.

129 Dices esse tantum denominationem extrinsecam ab intellectu divino.

130 Contra: ergo creatura, quæ denominatur non est in ipso intellectu, alias non extrinsece denominaretur. Præterea quia denominatio extrinseca realis à parte rei non distinguitur à forma denominante, quæ intrinsece est in vno, & aliud extrinsece denominat, ut dexteritas respectu columnæ dexteræ: ergo hoc est: intelligibile, seu intelligibilitas non distinguitur à parte rei ab ipsa divina intellectione quæ intrinsece est in divino intellectu, quæque ut dicatur extrinsece denominare debet habere aliquid extra se quod extrinsece denominet supra quod cadat denominatio, & quod supponatur ad talem denominationem tanquam subiectum illius, ratione cuius subiectum talis denominationis non constituitur in suo intrinseco esse à tali forma denominante, sicut v.g. dexteritas habet extra se columnam, quæ distinguitur secundum suum esse intrinsecum ab ipsa dexteritate, & denominatione extrinseca, & supponitur tanquam subiectum materiale tali denominationi, & concreto, resultante ex ipsa, omnis enim materia præsupponitur concreto, ratione cuius non constituitur columna in esse intrinseco columnæ, licet in esse extrinseco dexteræ constituitur à dexteritate. Tunc sic, possibile per vos extrinsece denominatur in esse intelligibilis ab intellectu divino: ergo talis denominatio cadit supra ipsum possibile tanquam forma extrinseca supra subiectum extrinsecum, ut ex ipsis resultet concretum extrinsecum: ergo tale possibile ut possibile, præsupponitur tanquam subiectum materiale denominationi illi, aut esse extrinseco proveniente ab intellectu divino: ergo tale possibile, quod ita supponitur ut subiectum, licet in esse intelligibilis extrinsece constituitur

à Divino intellectu, non tamen in esse possibilis præsupposito intelligibilitati extrinsece, proveniente ab intellectu; de illo igitur possibili interrogo an sit à se, vel ab alio? non ab alio ut probatum est: ergo à se, si à se, vel positivum, vel negatio, aut non positivum; si non positivum, vel quod intendimus; si positivum: ergo datur ab æterno actu aliquid positivum à se, distinctum à Deo extra Deum, ac proinde increatum, imparticipatum, & per consequens primum, & non secundum ens: ergo distinctus Deus à Deo, quod est hæreticum.

Deinde, quia quando forma denominans extrinsece non producit, neque subiectum talis formæ producit, nullo etiam modo producit concretum ex illis, v.g. quia intellectio divina non producit, quæ est forma denominans Deum intellectum, & ex alio capite Deus, qui intelligitur ab ipso intellectu divino, non producit similiter ab intellectu divino, non producit divinam essentiam intellectu, seu Deus cognitus absolute: atqui intellectus, qui denominat possibile in esse intelligibilis nullo modo producit, neque possibile producit, quod denominatur ab intellectu: ergo totum concretum ex intellectu, & ex possibili, videlicet intelligibili nullo modo producit ab intellectu divino in esse intelligibilis.

SVBSECTIO VI.

Secunda ratio principalis ponitur.

131 **Q**uia si esse possibile creaturarum esset actu positivum, sequeretur Deum nihil creasse, nec posse creare ac per consequens nihil posse annihilare: sed hoc est falsum: ergo illud ex quo sequitur. Minor est de fide, ut patet ex illo, *In principio creavit Deus celum, & terram, &c.* & ex capite *Firmiter de summa Trinitate, & fide catholica*, ubi definitur ex nihilo creatam fuisse naturam Angelicam, quod de propria creatione debet intelligi, secundum communem sensum totius Ecclesiæ. Maior sic probatur, quia Deus produciens Angelum, v.g. solum posset producere illum, secundum existentiam supponens in illo esse positivum simpliciter essentia ab æterno quod est principaliter esse: ergo non produceret quod est totaliter, & ex nihilo simpliciter, & quando destrueret aliquid illud, non destrueret in nihilum, quia remaneret post destructionem illius necessario essentia positiva actualis, nem illius necessario essentia positiva actualis, quæ possibile positivum est necessarium, quod nullo modo potest destrui: ergo res non crearetur, Paret consequentia, quia creati est ita fieri ex nihilo, ut nihil illius quod constituit intrinsece id quod creatur præsupponatur, quia alias si præsupponitur, non fit ex nihilo; sed ex aliquo ente positivo simpliciter, & absolute præsupposita fiet, id est ex essentia positiva actuali, quæ præsupponitur; essentia enim comparata, cum existentia principaliter esse est; unde si produciatur non produciatur secundum totum, quod habet, sed potius solum secundum aliquid sui minus principale, scilicet secundum existentiam: sed id quod creatur, quia totaliter produciatur, debet fieri secundum totum intrinsecum quod habet: ergo non creatur aliquid.

Nec annihilatur, si quidem destructa existentia